

XALQ OG‘ZAKI IJODI NAMUNALARI ORQALI BO‘LAJAK MUSIQA TA’LIM O‘QITUVCHILARINING KREATIVLIGINI RIVOJLANTIRISH

*Abu Rayhon Beruniy nomidagi
Urganch davlat universitetining
Mustaqil tadqiqotchisi
Saipov Ozodjon Marksovich*

***Annotatsiya:** Mazkur maqolada bo‘lajak musiqa ta’limi o‘qituvchilarining kreativ fikrlashini rivojlantirishda xalq og‘zaki ijodi namunalari — xalq qo‘shiqlari, dostonlar, maqol va topishmoqlarning o‘rni yoritiladi. Milliy madaniy merosni ta’lim jarayoniga integratsiya qilish orqali talabalar ijodiy tafakkurini kengaytirish, mustaqil musiqiy talqin yaratish va pedagogik mahoratini oshirish yo‘llari tahlil etiladi.*

***Аннотация:** В данной статье освещается роль образцов устного народного творчества — народных песен, эпосов, пословиц и загадок — в развитии креативного мышления будущих учителей музыкального образования. Анализируются пути расширения творческого мышления студентов, формирования самостоятельной музыкальной интерпретации и повышения их педагогического мастерства посредством интеграции национального культурного наследия в образовательный процесс.*

***Annotation:** This article highlights the role of folklore samples — folk songs, epics, proverbs, and riddles — in developing the creative thinking of future music education teachers. By integrating national cultural heritage into the educational process, the ways of expanding students’ creative thinking, fostering independent musical interpretation, and enhancing their pedagogical skills are analyzed.*

***Kalit so‘zlar:** xalq og‘zaki ijodi, kreativlik, musiqa ta’limi, pedagogik mahorat, milliy meros, ijodiy tafakkur.*

Ключевые слова: устное народное творчество, креативность, музыкальное образование, педагогическое мастерство, национальное наследие, творческое мышление.

Keywords: Folk oral creativity, creativity, music education, pedagogical mastery, national heritage, creative thinking, if you'd like.

Bugungi globallashuv sharoitida ta'lim tizimi oldida turgan muhim vazifalardan biri-raqobatbardosh, mustaqil fikrlovchi va kreativ yondashuvga ega pedagog kadrlarni tayyorlashdir. Ayniqsa, musiqa ta'limi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar nafaqat nazariy bilim, balki yuqori darajadagi ijodkorlik salohiyatiga ham ega bo'lishlari zarur. Xalq og'zaki ijodi — millatning asrlar davomida shakllangan badiiy-estetik tafakkur mahsuli bo'lib, u yosh avlodni ma'naviy-axloqiy va estetik ruhda tarbiyalashning muhim vositasidir. Shu bois, xalq ijodi namunalaridan samarali foydalanish bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Xalq og'zaki ijodining pedagogik ahamiyati shundan iboratki, O'zbek xalq og'zaki ijodi tarkibiga laparlar, termalar, dostonlar, ertaklar, maqollar, topishmoqlar va xalq qo'shiqlari kiradi. Masalan, "Alpomish" dostoni (Alpomish) nafaqat qahramonlik timsoli, balki badiiy obraz yaratish, dramatik tafakkur va musiqiy ifoda imkoniyatlarini o'rganishda ham muhim manbadir.

Xalq ijodi namunalarining pedagogik ahamiyati quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- Talabalarning estetik didini shakllantiradi;
- Musiqiy tafakkurni boyitadi;
- Improvizatsiya ko'nikmalarini rivojlantiradi;
- Milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'usini kuchaytiradi.

Kreativlik tushunchasi va uning ahamiyati quyidagilarda namoyon bo'ladi:

Kreativlik -bu yangi g'oya va yechimlar yaratish qobiliyati bo'lib, pedagog faoliyatida innovatsion yondashuvni taqozo etadi. Musiqa o'qituvchisi

o'quvchilarda nafaqat ijro mahoratini, balki musiqani his etish, tahlil qilish va mustaqil talqin qilish qobiliyatini ham shakllantirishi lozim.

Xalq og'zaki ijodi asosida olib borilgan mashg'ulotlar talabalarni quyidagicha ijodiy faoliyatga undaydi:

- Xalq kuylarini zamonaviy aranjirovkada talqin qilish;
- Dostonlar asosida sahna ko'rinishlari yaratish;
- Maqol va topishmoqlar asosida musiqiy kompozitsiyalar tuzish;
- Milliy ohanglardan foydalanib yangi qo'shiqlar bastalash.

Amaliy metod va yondashuvlar bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativligini rivojlantirishda quyidagi metodlardan foydalanish samarali hisoblanadi:

1. Integrativ yondashuv
2. Improvizatsion mashg'ulotlar
3. Loyihaviy ta'lim
4. Refleksiv tahlil

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, xalq og'zaki ijodi asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning:

- Mustaqil fikrlash darajasini oshiradi;
- Musiqiy tasavvurini kengaytiradi;
- Jamoada ishlash ko'nikmasini mustahkamlaydi;
- Pedagogik innovatsiyaga moyilligini kuchaytiradi.

Shuningdek, milliy musiqa merosini chuqur o'rganish orqali bo'lajak o'qituvchi o'z kasbiy faoliyatida an'anaviy va zamonaviy uslublarni uyg'unlashtira oladi.

Xulosa

Xalq og'zaki ijodi namunalari bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining kreativligini rivojlantirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. U nafaqat o'quvchilarning ijodiy tafakkurini boyitadi, balki ularning milliy o'zlikni anglash, estetik did va kasbiy mahoratini shakllantirishga xizmat qiladi.

Shu bois, oliy ta'lim muassasalarida musiqa ta'limi jarayoniga xalq og'zaki ijodi namunalarini tizimli va innovatsion yondashuv asosida joriy etish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Alpomish. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1998.
2. Yunus Rajabiy. O'zbek xalq musiqasi. – Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 1965.
3. O'zbek xalq og'zaki ijodi. – Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi nashriyoti, 2007.
4. Pedagogika / B. Xodjayev tahriri ostida. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
5. Musiqa o'qitish metodikasi / N. Norxo'jayev. – Toshkent: O'qituvchi, 2010.